

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 27 του Ιουνίου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 102

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

ΤΙ ΕΙΠΕ Ο κ. ΠΑΛΛΗΣ

ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΧΤΗ ΤΟΥ «DAILY POST»

Όπως υποσχεθήκαμε στο περασμένο φύλλο, δημοσιεύουμε σήμερα τα σπουδαιότερα μέρη από την συνέντευξη του κ. Παλλή που δημοσιεύτηκε στην «Καθημερινή Ταχυδρόμος» του Λίβερπουλ.

«Ο κ. Άλεξ. Παλλής, γραφεί ο «Καθημερινή Ταχυδρόμος» είναι ένας από κείνους που εξασκούν μεγάλη επιρροή εδώ στην ελλην. κοινότητα, κ' εκτός τούτου έχει και τό καλή να ξέρη τον Πρίγκηπα Γεώργιο προσωπικώς, καθώς και την νήσο Κρήτη».

— Μπορείτε να μας εξηγήσετε, τόν ρώτησε ο Έγγλέζος δημοσιογράφος, από πού βγήκαν αυτές οι κατηγορίες κατά του Πρίγκηπα ;

— Μάλιστα, αποκρίθηκε ο κ. Παλλής. Τά παρακμήθια για την δήθεν τυραννία του Πρίγκηπα δημοσιεύτηκαν στην «Αθηναϊκή εφημερίδα» «Νέον Άστυ» κι από κει τά πήραν κ' οι Έγγλέζικες εφημερίδες. Τό «Νέον Άστυ» τό εκδίδει ο γιός ενός συνταγματάρχη του ελλην. στρατού, που κατηγορήθηκε από τό Διαδόχο—δίκαια—για έλλειψη άνδρείας. Από τότε δεν αφήνει να του ξεφύγη περίσταση που να μην κοροϊδέψη, αν όχι και να βροίση, στην εφημερίδα του τον Πρίγκηπα.

— Άλλά τί λέτε για τό λόγο που είπε στον Κρητικό βουλευτή, αν τόν είπε «ξανμοωραμένο» ;

— Ό,τι στάθηκε, είταν αυτό. Ό Πρίγκηπας όταν κουβεντιάζει μεταχειρίζεται ελεύθερη και άπροσποίητη γλώσσα, γι αυτό όταν παρουσιάστηκε μπροστά του οι Κρητικοί βουλευτάι άφησε τό επίσημο άκαμπτο ύφος και πήρε κάποιον τόνο ελεύθερο στην κουβέντα του. Τά λόγια του έπιτηδες διαστραφήκανε σε δεσποτικό ύφος και κείνο που γραφτηκε πώς είπε στον Κρητικό βουλευτή, άμέσως έσπευσε να τό διαφεύση ο ίδιος ο Πρίγκηπας. Ύστερα βαρρῶ πώς κ' ή Έγγλέζικη μετάφραση τά παρουσίασε τά πράματα πολύ χειρότερα. Είναι γεγονός πώς ο Πρίγκηπας είναι ευγενέστατος και μπορεί καθένας να τόν πλησιάση, δεν χωρεί δε καμμιά άμφιβολία για τή σύνεσή του και για τή γνώση του.

— Για τή διοίκησή του τώρα ;

— Πολύ καλή. Η διοίκησή του πιθανόν να μην είναι τέλεια, μα ίσα με τώρα έδειξε άληθινή πολιτική ικανότητα (Statymaus hip). Πρώτα πρώτα ήταν σπουδαίο να συμμορφωθούνε οι Μουσουλμάνοι τής Κρήτης με τήν καινούρια κατάσταση των πραγμάτων και τό κατόρθωσε αυτό παίρνοντάς τους στην προστασία του, χωρίς να κάνει καμιά διαφορά μεταξύ αυτών

και των Χριστιανών. Τό αποτέλεσμα ήταν πώς οι Τούρκοι έπαψαν να μεταναστεύουν από τό νησί. Όταν έτυχα στην Κρήτη, δώ και λίγα χρόνια, οι Τούρκοι φεύγανε μπουλούκια μπουλούκια και πολλοί πλούσιοι χτηματίες κοιτάζαν να ξεκάνουν ό,τι είχαν και να πάνε στην Ίταλία. Τώρα, σε λίγο χρόνο, κατορθώθηκε να γίνουν οι Μουσουλμάνοι τόσο καλοί πατριώτες, όσο κ' οι Χριστιανοί. Σ' αυτό τό ζήτημα ο Πρίγκηπας δεν έδειξε μόνο πολιτική ικανότητα μα έκανε και κείνο που πιθανούσαν οι Δυνάμεις κι ο πολιτισμένος κόσμος. Άλλο σπουδαίο είταν να σταματήσει τό έγκλημα κι ή αιματοχυσία. Η vendetta έδινε κ' έπαιρνε, κι όταν ταξίδευα στο έσωτερικό δεν ήταν να περάτω από χωριό χωρίς ν' άκούσω και καμιά κινούρια δολοφονία. Τώρα πια τό νησί λευτερώθηκε άπ' αυτά. Κατηγορήθηκε ακόμα ο Πρίγκηπας πώς έμποδίζει να μπουνε ξένα κεφάλια και πώς άρνείται να παραχωρήση σε ξένους τήν κατασκευή δημοσίων έργων. Σ' αυτό, μου φαίνεται, δείχνεται άληθινός και βαθύς πολιτικός. Όλα τά δημόσια έργα που πήρανε οι ξένοι είναι κακοφτιασμένα κι ά ριθωπληρωμένα, δίχως λόγο. Τά ίδια έγιναν και γίνονται στην Ελλάδα, στη Σάμο και στην Τουρκία. Τελευταία οι ξένοι πρόξενοι συνήθιζαν ν' άνακατώνονται παραπολύ στην έσωτερική διοίκηση, πράμα που έφερε σύγχυση κι άνευλαβεία στις Άρχές κ' έκανε τό έργο τής Κυβερνήσεως παραπολύ δύσκολο. Ό Πρίγκηπας κατώρθωσε με μεγάλη ευγένεια κ' έπιτηδειότητα να λευτερώση τόν έαυτό του και τό λαό άπ' αυτή τήν ξένη επέμβαση, ένα κατόρθωμα που γι' αυτό θάχρηπε οι Κρητικοί κι όλ' οι Έλληνες να τόν ευγνωμονούνε.

— Τώρα για κείνο που τόν κατηγορούν πώς διόρισε είνουομένους του στις έπίσημες θέσεις ;

— Δεν είν' άληθινό πώς τά δημόσια αξιώματα στην Κρήτη έχουν δοθη σ' άνίκανους είνουομένους του. Όλες τίς δημόσιες θέσεις τίς έχουν γνώσει Κρητικοί, Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι. Όλ' οι σύμβουλοι του Πρίγκηπα είναι Κρητικοί και γενικώς ή εκλογή είταν καλή. Για παράδειγμα σας φέρνω πώς έδω και λίγο καιρό γίνηκε στην Άθήνα Πανελλήνιο Έκπαιδευτικό Συνέδριο με περισσότερα από χίλια μέλη. Πρόεδρος εκλέχτηκε μέσα σε τόσα μέλη ο κ. Βορεάδης ύπουργός τής Παιδείας τής Κρήτης, κι αυτό δείχνει τήν έχτιμηση που τούχουνε.

— Λοιπόν σε τί άποδίδετε τήν τωρινή ταραχή ;

— Η αίτία τής τωρινής ταραχής είναι πώς υπάρχουν στη νήσο πολλοί δικηγόροι και γιατροί δίχως πελατεία, που ρίχνονται στην πολιτική για να ζήσουν. Όταν λοιπόν βρεθούν έξω από τήν Άρχή, σηκώνουν σφοδρή κι άσυνείδητη αντίπολιτική με τήν έλπίδα να ρίξουν τήν Κυβέρνηση για να μπουνε αυτοί να φανε. Δεν διαστάζω να πω πώς ή τάξη αυτή των ανθρώπων είναι κατάρρα στην Ελλάδα, στη Σάμο και

σε κάθε χώρα ελληνική, φόβος δε είναι μη τώρα γίνη και στην Κρήτη. Στην Άθήνα, δυστυχώς νέοι άμόρφωτοι και δίχως καμμιά αξία παίρνουν εύκολα μεγάλες θέσεις. Έκείνοι που κοιτάζουν οι άνθρωποι αυτοί είναι να ιδρύσουν στην Κρήτη πολιτικό σύστημα παρόμοιο μ' εκείνο που κυβερνάει σήμερα τήν Ελλάδα και τη Σάμο. Θελουμε τον Πρίγκηπα Γεώργιο να λέγεται μονάχα Κυβερνήτης, όπως και στην Ελλάδα ο Βασιλεύς Γεώργιος και τήν εκτελεστική έξουσία να τήν έχουν οι βουλευτές. Αυτό τό σύστημα και στην Ελλάδα και στη Σάμο έκανε τήν πολιτική να μην είναι τίποτε άλλο παρά ένα κίστρο και άτιμο εμπόριο σε δημόσια αξιώματα και στο πούλημα τής Δικαιοσύνης. Δεν μπορώ να σας δώσω να νοιώσετε καλύτερα τήν κατάσταση στην Ελλάδα παρά μ' αυτό τό παράδειγμα : Είπώθηκε στην Έλλην. Βουλή πώς στο διάστημα 11 μηνών σε 31 θέσεις γραμματέων Πρωτοδικείων γινήκανε 70 μεταβολές—δηλ. ο καθένας άπ' αυτούς έμεινε στη θέση του, κατά μέσον όρον, λιγώτερο από 4 μήνες. Άκόμη σε 250 θέσεις γραμματέων Ειρηνοδικείων γινήκανε 654 μεταβολές, δηλ. ο καθένας τους έμεινε στη θέση του τρεις μήνες. Έδώ και λίγο καιρό είπώθηκε πάλι, ότι δυό βουλευτές δεχόντουσαν ταχτικά κάθε βράδυ τή δικογραφία κάθε δικης που γινότανε στα κατώτερα δικαστήρια τής έπαρχίας τους, και σύμφωνα με τά συμφέροντά τους σημείωναν πώς οι δικαστές να δικάζουνε κάθε ύπόθεση. Τό ίδιο γίνεται και στη Σάμο. Χτες μουγραψε κάποιος φίλος μου δικηγόρος από κει πώς αν δεν είναι ο δικηγόρος με τήν Κυβέρνηση, πολύ δύσκολο μπορεί να κερδίση ύπόθεση, κι αν ποτέ τύχη να κερδίση, δεν θα του δοθη άδεια να έχτελέση τήν άπόφαση και αυτή ή δικογραφία εξαφανίζεται. Αυτό, έννοείτε, δεν είναι τίποτα άλλο παρά άναρχία και βαρβαρότητα.

— Δεν είναι αυτή ή ισχυρότερη κατηγορία ;

— Ναι, είν' άληθεια. Κι αν ό,τι επιδιώκουν οι ταραξίες κατορθωθη, αυτά θα γίνουν και στην Κρήτη. Στην Πρίγκηπα Γεώργιο έχουν δώσει τήν εκτελεστική και στη Βουλή τήν συμβουλευτική έξουσία. Ό Πρίγκηπας στέκεται σταθερός και δεν αφήνει να του άρπάξουν τήν εκτελεστική έξουσία, καθώς γίνηκε στην Ελλάδα. Ευχόμαι να γνωρίση έτσι καλά τά καθήκοντα τής θέσεώς του και ο Πατέρας Του και να μιμηθη τά Παιδιά Του. Θα καταστραφη τό νησί, αν υποχωρήση ο Πρίγκηπας, και συμβουλεύω τους φίλους μου Κρητικούς να κοιτάζουν με κάθε τρόπο να μην υπερισχύση τωρινή κατάσταση. Αν συμβη αυτό κι ο Πρίγκηπας φύγη από τήν Κρήτη, θα τό μετανοώσουν πολύ, παραπολύ μια μέρα... Δίχως άλλο άναρχία θ' ακολουθήση και πολύ πιθανόν να πέσουν σε ξένο ζυγό. Φρονώ πώς ο άγγλικός τύπος συμπονώντας σ' αυτή τήν κατάσταση, φορτώνεται βαρυσά εύθύνη, ζημιώνοντας πολύ τήν Κρήτη.

—«Τί λέτε για τὰ δημόσια ἔργα ;»

—«Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἡ Κυβέρνηση βρῆκεται πίσω σὸ ζήτημα τῶν δημοσίων ἔργων, δρόμων, λιμένων. Μὰ ἀπὸ ποῦ θὰ βγοῦν τὰ χρήματα γιὰ τέτοια ἔργα ; Ἐδῶ καὶ ἕξη χρόνια, σὸ καιρὸ τῆς ἐπανάστασης, τὸ νησί ἦταν ὀλόκληρα καταστραμμένο, κ' εἶδα μὲ τὰ μάτια μου ὀλόκληρη ἐπαρχία ἔρημη, ἀφοῦ οἱ Μουσουλμάνοι κατέκοψαν τὰ δέντρα καὶ ἔκαψαν τὰ σπίτια τῶν Χριστιανῶν, κ' ὕστερα πάλι οἱ Χριστιανοὶ κάνανε τὸ ἴδιο. Ἡ φτώχεια τότε σὸ νησί ἦταν ἀπίστευτη. Τέτοιο πρᾶγμα δὲν εἶδα ποῦθεν ἄλλοῦ. Κι' ὁ καιρὸς ποῦ ἀπὸ τότες πέρασε εἶναι πολὺ λίγος γιὰ νὰ προδεῖψουν τόσο πολὺ τὰ πράγματα. Πῶς λοιπὸν νὰ ἐξοικονομήσουν λεπτὰ οἱ κάτοικοι γιὰ δημόσια ἔργα ; Μὰ κι' ἂν περάσουν 20 χρόνια, μοῦ φαίνεται, πῶς δὲ θάναι πάλι σὲ θέση γιὰ τέτοια πράγματα.

—«Καὶ τώρα τί λέτε γιὰ τὴ φυλάκιση τοῦ κ. Γιάνναρη ;»

—«Τὸν κ. Γιάνναρη δὲν τὸν ξέρω προσωπικῶς, μὰ ξέρω γι' αὐτόν. Γνωρίζω πολὺ καλὰ τὴ φιλολογικὴ του ἐργασία κὶ ὅσο γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀξίζει τὸ καλὸ ποῦ λέχθηκε γι' αὐτόνε. Ἀλλ' ὅσο γιὰ τὰ πολιτικὰ, ἔχει πολὺ σφαλερὲς ἰδέες. Στὴν ἐπανάσταση ἐπέβη στὴ Κρήτη καὶ προσπαθοῦσε νὰ πείσῃ τοὺς Κρητικούς νὰ συμφωνήσουνε μὲ τὸ τουρκικὸ στρατὸ ποῦμενε στὴ νῆσο, πρᾶγμα ποῦ θάταν ὀλέθριο, γι' αὐτὸ διατάχθηκε νὰ φύγῃ. Γώρα ἔγραψε ἕνα γράμμα ποῦ βρεθῆκε κὶ ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ δικαστήρια πῶς εἶναι παράνομο καὶ ὑβριστικὸ καὶ δὲ βλέπω τὸ λόγο, ἐπειδὴ εἶναι καθηγητὴς, νὰ μὴ τιμωρηθῇ. Τὸ ἐναντίο μάλιστα θάπρεπε νὰ τιμωρηθῇ περισσότερο, ἂν κανένας σκεφθῇ τὴν ἐπίδραση ποῦ μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἢ διαγωγή του αὐτὴ !

Ὅσο διαρκοῦσε ἡ συνέντευξη αὐτῆ, ὁ κ. Παλλῆς μιλάγε μὲ μεγάλη εὐλιχρίεια, καὶ στὸν ἀντιπρόσωπό μας φαινότανε πῶς αἰσθάνοντανε τὴ τωρινὴ ταραχὴ πολὺ βαθειά».

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τοῦ Μᾶη ὁ μικρὸς μας διαγωνισμὸς πέτυχε καλλίτερα ἀπὸ τὸν περασμένο—μαλιστα δίχως σύγκριση λέμε πῶς πέτυχε, ἀφοῦ λάβαμε μὴ νοστιμιὰ μ' ἀληθινὴ ἀξία. Νὰ τὴν.

Ὁ νέος Δεκάλογος τοῦ ρωμιοῦ.

1. Ὅλη τὴ νύχτα ν' ἀγρυπνᾷς,
2. Τὴ μέρα νὰ κοιμάσαι,
3. Γιὰ πόλεμο νὰ ἐπιβῶς,
4. Κὶ ἀπαλλαγέντας νάσαι.
5. 6. 7. Ραχάτι, πρέφα, νιογιές,
8. Ρουσαφτία νὰ γυρεύης,
9. Γιὰ τὴν κατάντια νὰ κλαῖς,
10. Κὶ ὅσο μπορεῖς νὰ κλέβης.

Μάιος 1904.

Παράξενος.

Ἡ νοστιμιὰ ἔχει καὶ τοῦτο τὸ καλὸ, πῶς λέει δυστυχῶς μὴ ἀλήθεια—ἀλήθεια ποῦ τὴν εἶπαν κὶ ἄλλοι, ὅχι ὅμως ἄλλοτε τόσο ζουγραφιστὰ, νομίζουμε. Ὁ Κύριος λοιπὸν Παράξενος κερδίζει τὸ ταπεινὸ μας βραβεῖο, κὶ ἄς περάσῃ ἀπὸ τὸ γραφεῖο μας νὰ πάρῃ τὰ δέκα τευ χρυσᾶ φράγκα μαζὶ μὲ τὰ συχαρίκια μας.

Ἄς μᾶς δώσῃ ὁ κ. Παράξενος τὴν ἀδεια νὰ ρωτήσουμε, γιὰτι «νέος» κὶ ὅχι «καινούριος», καὶ γιὰτι «Μάιος» κὶ ὅχι «Μᾶης». Ἐμᾶς μᾶς φαίνεται πῶς ὁ Μᾶης μοσκοβολᾷ καὶ θυμίζει τραγοῦδια καὶ χοροὺς καὶ ξεφαντώματα, ἐνὼ ὁ Μάιος θυμίζει δασκαλικὰ γαφεῖα μὲ τὴ σκόνη τους, τὴ λέρα τους, καὶ τὴ βόχα τους.

Μὴ ἄλλη ἄμωρη νοστιμιὰ ποῦ λάβαμε εἶναι ἡ ἀκόλουθη (ὑπογραμμένη «ταξιδιώτης»)

Ἡ Μόλις τοῦ Μπάρμπα Σπύρου.

«Ἡ σκηνὴ στὸ Μισολόγγι, σ' ἕνα ξενοδοχεῖο, ποῦ τὸ διευθύνει ὁ φουστανελλᾶς Μπάρμπα Σπύρος. Δυὸ νιόπαν-

τροὶ ταξιδιώτες πᾶνε νὰ περάσουν τὴ βραδιά τους ἐκεῖ. Τὸ πρῶτὸ ποῦ ξύπνησαν μὲ τὸ καλὸ, φωνάζει ἡ κυρὰ τὸν Μπάρμπα Σπύρο. Τοῦ λέει.

—Μὰ, καλότυχε, ἡ μόλις ποῦ ἄφησες στὴν κάμαρη γιὰ νὰ σκουιστοῦμε ἴβραζε στὴ βρώμα ! Δὲν ἔχεις καμιά ἄλλη πὸ παστρικά ;

—Τί λές, κυρὰ μου ; τῆς ἀπατάει ἀφελέστατα ὁ πρωτότυπος ξενοδόχος. Τόσοι ἄνθρωποι ἔχουν σκουιστῆ μὲ δαῦτη καὶ κανένας δὲν παραπονέθηκε !

Ἡ νοστιμιὰ ἔχει οὐσία. Ἐχει ὁμως καὶ συγγραφικὰ ἐλαττώματα, γιὰτι μποροῦσε νὰ λιχτῆ μὲ λιγώτερα λόγια. Ἀξάρνα τὴν ἀρχὴν μποροῦσε ὁ κ. Ταξιδιώτης νὰ τὴν πῆ πολὺ καλλίτερα ἔτσι. «Ἡ σκηνὴ στὸ Μισολόγγι, στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ φουστανελλᾶ Μπάρμπα Σπύρου.» Ἐπειτα, τί κερδίζει ἡ νοστιμιὰ μὲ τὶς λέξεις «ἀφελέστατα» καὶ «πρωτότυπος» ; Ὁ κανένας βλέπει πῶς ὁ Μπάρμπα Σπύρος εἶταν ἀπλόκος. Τὸ «πρωτότυπος» μάλιστα δὲν εἶναι κὶ ἀληθινὸ, γιὰτι κὶ ἄλλοι ξενοδοχοὶ ἔχουν κ' ἔχουν παρόμοιες ἰδέες.

Τὸ χειρότερο ὅμως τοῦ κ. Ταξιδιώτη εἶναι ποῦ θέλοντας νὰ παραστήσῃ τὸν ξενοδόχο λερωμένο κὶ ἀνόητο, τὸν ἔκοψε φουστανελλᾶ. Ὅς τότε λοιπὸν αὐτὸ τὸ κακὸ, νὰ περιγελοῦμε κἀθε μας ἔθνικὸ ; Πότε θὰ ξετινάξουμε τὴ φραγκολεβαντινάδα ἀπὸ πάνω μας ; Ἐμεῖς, ἂν ἔγραφαμε τὴ νοστιμιὰ, θὰ τὸν κάναμε τὸν κύρ Σπύρο νὰ μιλῇ καὶ γαλλικά, κὶ ἀντὶς Σπύρο θὰ τονε λέγαμε Μπεμπέκο.

Ἐνας «Γιάννης» μᾶς ἔστειλε ἀρκετὰ καλὴ εἰκόνα μεθυσμένου μέσα σ' ἕνα δίστιχο, τὴν ἀκόλουθη.

«Γιάννη, τὸ λυχνὸ ἄναψε, κ' ἔνωσ' νὰ δῶ πιτύχω

«Τᾶλογο ποῖνα χτύπησεν, ἐμένα ἢ τὸν τοῖχο.»

Κρίμας ὁμως ποῦ οἱ στίχοι εἶναι κακοφτιασμένοι, ἔχοντας ὁ κανένας τους κὶ ἀπὸ μὴ χοντρή χαρμῶδια ἀνάξια τοῦ Ἀμπελά. Ἄν ἔγραφε ὁ «Γιάννης» ἐμὲ νὰ νὰ θάπρεπε τὴν μιά. Πῶς ἔπρεπε νὰποφύγῃ τὴν ἄλλη, δική του δουλειὰ νὰ τὸ βρῇ

Ἐλαβαμε καὶ διάφορα ἄλλα, μὰ δὲν τὰ νομίζουμε καλὰ τόσο ποῦ νὰξίζουν ἀντιγραφῆ. Ἴσως σὲ ἄλλη δοκιμὴ τὰ καταφέρουν καλλίτερα.

Παρακαλοῦμε νὰ μὴν ξεχνᾶτε πῶς ἔργα μὲ περισσότερες ἀπὸ 80 λέξεις ἀποκλείονται. Ὅς τώρα τὸ παραβλέψαμε αὐτὸ, μὰ στοὺς κατόπι διαγωνισμοὺς δὲ θὰ τὸ παραβλέψουμε.

Ἐνας ἄλλος ὅρος μας εἶναι νὰ μᾶς δίνη τὴν ἀδεια ὁ βραβεμένος νὰ τυπώνουμε καὶ τάληθινὸ ὄνομά του.

Ο ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Φίλε Νουμά

Εἶναι νομίζω περιττὸ νὰ ἀπαριθμήσω τώρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὅλα μαζὶ κάμνουν τὸ ὄνομα : «Ἑλληνικὴ ἢ καλύτερα Ἀθηναϊκὴ δημοσιογραφία». Τὴν ξέρουμε ὅλοι καὶ πολὺ περισσότερο ἐσεῖς ἐκεῖ, ὅσοι εἴσθε ἀναγκασμένοι νὰ καταπίνετε καθημερινῶς τὰ ξεπλύματα μερικῶν ξεβιδωμένων καυκάλων. Ὅσοι πάλιν δὲν εἶχαν τὸ εὐτύχημα ἢ τὸ δυστύχημα νὰ τὴν γνωρίσουν θὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ τοὺς δώσω δυὸ-τρία ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικά, σὰν ἐκεῖνα ποῦ δίνουν ἐπάνω-κάτω οἱ Φυσικὲς ἱστορίαι γιὰ τὰ ζῶα : τίτλος, μονοσύλλαβος - διακήρυξη τῆς πρώτης κυκλοφορίας μεταξύ ὄλων τῶν ἄλλων — πέντε ψηφιαὶ γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῆς κυκλοφορίας — κάτω ἀπὸ πολιτικὸν ἄρθρον ἢ ρεκλάμα τοῦ κουντουρᾶ ἢ τοῦ μπακαλῆ — κάτω ἀπὸ φαντασιώδη καὶ ἀνύπαρκτα μυθιστορικὰ σαλιαρίσματα τὰ ἐξῆς : «Αὔριο φουβερὰ γεγονότα, τρομερὰ περιστατικά, ἀνήκουστα συμβάντα, τί εἶπεν ὁ τάδε» — τρία ἢ τέσσερα τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα πάντοτε εἶναι ἰδιαιτέρα, μὲ τίτλο ποῦ πιάνει διπλάσιον τόπο μὲ τὰ πηγαῖα γράμματα—στὸ τέλος καμιά λίβελλο-διατριβὴ διὰ τὸ τάδε πρόσωπο, τῆς ὁποίας ὅμως τὰ φρονήματα δὲν συμμέζεται ἢ δεύ. υνοῖς τῆς ἐφημερίδας (!)—σχέδιο μυθι-

στορήματος, τὸ ὁποῖο θὰ ἔγραφε ἄλλο φύλλο, ποῦ πιάνει πέντε κατεβατὰ—τὰ μαργαριτάρια, δηλ. τὰ λάθη τῶν ἄλλων ἐφημερίδων. Ἐλησμόνησα νὰναφέρω τὰ «χρονογραφήματα» τὰ «Καθ' ἡμέραν» τίς περιγραφὲς μὲ θεόρατους τίτλους τῶν κατατομηθέντων, τίς συνεντεύξεις τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν βουλευτῶν, τὰ «τί μᾶς εἶπεν» καὶ «τί φρονεῖ» τὸ τάδε ἀκίφαλο κεφάλι τοῦ τάδε πολιτευτοῦ ὡς ἐπιτοπλιεστον «περιφανοῦς» ἢ «δικαικρινένου» ἢ καὶ «ἐκ Γόρτυνος» ἢ «Γορτυνίας.» Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα, τὰ ἐξωτερικά. Γιὰ τὰ ἐσωτερικά δὲν τολμῶ νὰ πῶ τίποτε μὲ λεπτομέρεια. Ἐν γένει ὅμως ἂν τὰ πρῶτα φέρουν τὴν ἀηδία, τὰ δευτέρτα σὰς βεβαιῶν ὅτι μποροῦν νὰ χρησιμεύσουν ὡς δραστηκὰ ἔμετου ἢ ἀναγούλας ἢ παρομοίων σ τ ο μ α χ ι κ ῶ ν ἀ ν ω μ α λ ι ῶ ν κ α ι δ ι α τ α ρ ᾶ ξ ε ῶ ν.

Ἐδῶ τελειῶνω γιὰτι δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ σκαλίσω κὶ ἄλλες βρωμιές, κὶ οὔτε σὲς βεβαιὰ θὰ τὴν ἔχετε. Τὸ μόνο ποῦ προσθέτω μὲ λύπη εἶναι, ὅτι καθὼς πολλὰ πρᾶγματ'—ἂν ὅχι ὅλα—εἶναι τῆς πνευματικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐν γένει καθὲ δυνάμειος τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθνους καθρέφτης, ἔτσι καὶ ὁ τύπος μας, φωνάζει, διασαλπίζει μὲ μεγάλα-μεγάλα γράμματα τὴν κατάσταση μας, τὴν ματαιοφροσύνη μας, τὴν ρεκλάμα, καὶ καθὲ εἶδους ἠθικὴ κατὰπτωσι. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴν δὲν θὰ μοῦ τὴν ἀρνηθῆτε ἂν ρίξετε ἕνα βλέμμα καὶ σ' ἄλλων λαῶν τὴν δημοσιογραφικὴν δράση. Καὶ δὲν λέγω ὅτι ὅλα μας τὰ φύλλα εἶναι τέτοια. Ἐχοῦμε ἕνα δυὸ ποῦ κάμνουν μὴν ἐξαιρέση ἀπ' τὸν ὄρισμὸ ποῦ ἔδωκα παραπάνω (τὸν φυσιολογικόν), ἀλλ' αὐτὰ τὰ δυὸ ἢ τρία δὲν μποροῦν νὰ σκεπᾶσουν τίς ἀσχημίες τῶν ἄλλων καὶ ἐξὸν τούτου, ὅπως θὰ δεῖξω πῶς ὕστερα, δὲν ἀνταποκρίνονται στίς ἐπιείγουσας ἀνάγκαις τῆς ἔθνικῆς μας ἀναμόρφωσης καὶ ἀνάπλασης. Αὐτὰ ἀκόμη τὰ περιοδικὰ, στὰ ὁποῖα μποροῦσε νὰ ἐλπίσῃ κανεὶς, τίποτε ἀπολύτως δὲν κάμνουν. Κὶ αὐτὸ ἐπίσης θὰ τὸ δεῖξω.

Τώρα πρόκειται νὰ σὰς ἐκθέσω ἕνα σχέδιο σωτηρίας. Ἄν τὸ καταπισθῶν ὅσοι μποροῦνε, θὰ ἐπιτύχῃ. Ἄν ὅχι, θὰ μείνῃ ἐπάνω στὸ χαρτὶ σὰν τόσα ἄλλα. Τί τὸ περίεργον ;

Πρῶτα πρῶτα λοιπὸν πρέπει οἱ πλοῦσοί μας νὰ δώσουν τὸν παρὰ τους, ὅπως δίνουν κὶ ἄλλοι. Γιὰτι τὸ ἔργο ἂν δὲν συντρεχθῇ μὲ ἀρκετὰ χρηματικὰ κεφάλαια θὰ ναυαγήσῃ, καὶ ἀντὶ νὰ γίνῃ ἔθνικὸν θὰ γίνῃ ἀργολογικόν, ὅπως εἶναι τώρα τὸ κυριώτερον στοιχεῖον τῆς δημοσιογραφίας μας. Αὐτὸν τὴν ἐξευτελισμὸν γιὰ νὰ τὸν ἀποφύγομε ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ παραδῆς, στὴν ἀρχὴν πολλοὺς, κατόπιν ὅμως τὸ οικονομικὸ ἰσοζύγιον θάρρη μοναχῶ του. Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι λύθηκε τὸ πρῶτο ζήτημα—καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μὲ ὑποθέσεις θὰ λύωνται ὅλα, — ὅτι δυὸ-τρεῖς Μακρᾶσληδες θὰ ἀναλάβουν στὴν ἀρχὴν μὴ τέτοια ὑποχρέωση. Ἡ δευτέρα ἀνάγκη εἶναι ὅσοι δημοσιογράφοι εἶναι πραγματικοὶ πατριῶτες, ὅσοι σκοπὴν ἄλλον τοῦ βίου τους δὲν ἔχουν ἢ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς Πατριδας, ὅσοι δηλ. βρίσκονται μέσα στὸν κυκεῶνα ἐκεῖνον ἀξιοὶ ἀνωτέρου προσρισμοῦ, ὅσοι αὐτοὶ νὰ ἀφήσουν τὴν φαρμακωμὴν ἀτμοσφαιρὰ μὲσ' στὴν ὁποίαν ζοῦνε, καὶ νὰ μαζευτοῦν κάτω ἀπὸ μὴ σημαία, ἀπὸ μὴ ἰδέα εὐγενῆ καὶ μεγάλη, τὴν ἠ θ υ σ ῖ α τ ο ῦ ἐ γ ῶ. Αὐτοὶ λοιπὸν θάναι σὰν νὰ ποῦμε τὰ πρῶτα παλληκάρια, τὸ πολὺ πολὺ Τριάντα. Θέλουν καὶ ἀρχηγὸν βεβαιὰ. Ὁ ἀρχηγὸς τους θὰ λέγεται «Πρόεδρος», μὲ ἐνός χρόνου τὸ πολὺ ἐξουσία καὶ θὰ ἐκλέγεται ἀπ' τὴν ὀλομέλεια τοῦ πραγματικοῦ τούτου «δημοσιογραφικοῦ σώματος.» Ἔθνη λοιπὸν καθ' ὅλα ὅμοιο μὲ τοὺς συλλόγους καὶ τίς ἐταιρίας. Ἄν ἐξοικονομηθοῦν αὐτὰ τὰ δυὸ πράγματα, τὸ χρέμα δηλ. καὶ τὸ προσωπικόν, ὡπλισμένο μὲ ἀνταπάρηση καὶ πειθαρχία, τὰ ἄλλα δὲν μοῦ φαίνονται δύσκολα. Τὰλλα μόνον θέληση θέλουν καὶ ἐργασία εὐλιχρινῆ.